

Změny, které přináší Sociální reforma v oblasti dalšího vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách, s účinností od 1. ledna 2012

Zákon č. 366 ze dne 6. listopadu 2011, kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, přináší některé dílčí **změny** ve znění **§ 111 a § 116**, které upravují **další vzdělávání sociálních pracovníků (§ 111) a pracovníků v sociálních službách (§ 116)**

§ 111

*(1) Zaměstnavatel je povinen zabezpečit sociálnímu pracovníku další vzdělávání v rozsahu nejméně 24 hodin za kalendářní rok, kterým si obnovuje, upevňuje a doplňuje kvalifikaci. **Pokud pracovní poměr sociálního pracovníka u téhož zaměstnavatele netrvá celý kalendářní rok, činí rozsah dalšího vzdělávání jednu dvanáctinu částky rozsahu uvedeného ve větě první za každý kalendářní měsíc trvání pracovního poměru. V případě nepřítomnosti v práci v rozsahu delším než jeden kalendářní měsíc se rozsah dalšího vzdělávání krátí o jednu dvanáctinu celkové částky rozsahu. Povinnost zabezpečení dalšího vzdělávání se nevztahuje na zaměstnance ve zkušební době.***

*(2) **Formy dalšího vzdělávání jsou***

*(a) **specializační vzdělávání zajišťované vysokými školami a vyššími odbornými školami navazující na získanou odbornou způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka,***

*(b) **účast v kurzech s akreditovaným programem,***

*c) **odborné stáže,***

*d) **účast na školicích akcích.***

*(3) **Další vzdělávání podle odstavce 2 písm. b) se uskutečňuje na základě akreditace vzdělávacích zařízení a vzdělávacích programů udělené ministerstvem na vysokých školách, vyšších odborných školách a ve vzdělávacích zařízeních právnických a fyzických osob (dále jen "vzdělávací zařízení").***

*(4) **Dalším vzděláváním podle odstavce 2 písm. c) se rozumí výkon odborné činnosti na základě písemné smlouvy mezi zaměstnavatelem a zařízením zajišťujícím odbornou stáž.***

*(5) **Dalším vzděláváním podle odstavce 2 písm. d) se rozumí vzdělávací akce v maximálním rozsahu 8 hodin organizovaná zaměstnavatelem nebo odbornou organizací, jejíž je zaměstnavatel členem, a která je vzdělávacím zařízením akreditovaným ministerstvem.***

(6) Účast na dalším vzdělávání podle odstavce 2 se považuje za prohlubování kvalifikace podle zvláštního právního předpisu 43).

(7) Dokladem o absolvování dalšího vzdělávání podle odstavce 2 písm. a) a b) je osvědčení vydané vzdělávacím zařízením, které další vzdělávání pořádalo. **Dokladem o absolvování dalšího vzdělávání podle odstavce 2 písm. c) a d) je potvrzení vydané zařízením, ve kterém byla zajišťována odborná stáž, nebo zaměstnavatelem jako organizátorem odborné stáže nebo školicí akce.**

§ 116

(9) zaměstnavatel je povinen zabezpečit pracovníku v sociálních službách další vzdělávání v rozsahu nejméně 24 hodin za kalendářní rok, kterým si obnovuje, upevňuje a doplňuje kvalifikaci. Účast na dalším vzdělávání se považuje za prohlubování kvalifikace podle zvláštního právního předpisu 43). Další vzdělávání se uskutečňuje formami uvedenými v § 111 odst. 2. Ustanovení § 111 odst. 1 věta druhá až čtvrtá a odst. 3 až 5 a 7 platí obdobně. **Povinnost účasti na dalším vzdělávání podle věty první se nevyžaduje za kalendářní rok, v němž pracovník v sociálních službách absolvoval akreditovaný kvalifikační kurz."**

43)
§ 230 zákoníku práce

Odpovědi na nejčastější dotazy při naplňování dalšího vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách:

☐ Pokud pracuje zaměstnanec na zkrácený úvazek, vztahuje se na něj také povinnost 24 hodin za rok?

Pokud zaměstnanec vykonává činnost na zkrácený pracovní úvazek, povinnost dalšího vzdělávání se nekrátí.

☐ V případě, že zaměstnanec pracuje na část úvazku jako sociální pracovník a část úvazku jako pracovník v sociálních službách, musí absolvovat 24 hodin vzdělávání pro sociální pracovníky a dalších 24 hodin vzdělávání pro pracovníky v sociálních službách?

Je-li zaměstnanec zařazen jako sociální pracovník a současně jako pracovník v sociálních službách, musí splnit další vzdělávání pro každou pozici zvlášť, tedy 2 x 24 hodin.

☐ Vztahuje se povinnost dalšího vzdělávání také na brigádníky, studenty-stážisty, dobrovolníky apod., kteří dlouhodobě pracují v zařízeních v přímé péči o klienta?

Povinnost dalšího vzdělávání se vztahuje na zaměstnance, kteří jsou zařazeni jako sociální pracovníci nebo pracovníci v sociálních službách. Forma pracovně-právního vztahu není rozhodující.

☐ Pokud stálý zaměstnanec studuje SŠ, VOŠ nebo VŠ sociálního zaměření, musí i on absolvovat povinné další vzdělávání?

Pregraduální studium jakéhokoli typu není dalším vzděláváním ve smyslu ustanovení § 111 a § 116 zákona, tudíž není možné jej do toho započítat.

Vzdělání zaměstnanců jako jeden z pilířů zajištění kvality při poskytování sociálních služeb

Zákonem stanovená kvalita sociálních služeb (povinnosti poskytovatele vymezené §88 zákona o sociálních službách a Standardy kvality sociálních služeb, jejichž jednotlivá kritéria jsou uvedena ve vyhlášce zákona o sociálních službách) je zaměřena nejen na práva klientů, ale stejným dílem také na zaměstnance poskytovatele. Hlavním smyslem standardů je zajistit, aby poskytování služby respektovalo a chránilo práva jak těch, kteří službu přijímají, tedy klientů, tak lidí, kteří ji poskytují – zaměstnanců.

Standardy kvality sociálních služeb jsou souborem kritérií, jejichž prostřednictvím je definována úroveň kvality poskytování sociálních služeb v oblasti personálního a provozního zabezpečení sociálních služeb a v oblasti vztahů mezi poskytovatelem a uživateli služeb. V oblasti personální se Standardy zaměřují především na organizační zajištění sociální služby, přijímání a působení zaměstnanců ve službě, ale i na **profesní rozvoj zaměstnanců**.

Povinností poskytovatele je stanovit a zpracovat pravidla pro hodnocení zaměstnanců, která obsahují zejména osobní profesní cíle zaměstnanců, jejich vývoj a rozvoj včetně potřeb další odborné kvalifikace. Poskytovatel je zároveň povinen písemně zpracovat program dalšího vzdělávání zaměstnanců podle zákonem stanovených požadavků vzdělávání pracovníků v sociálních službách, který by měl vycházet z dokumentu výše popsaného.

MPSV dlouhodobě poukazuje na významnost Standardu 8 a 9, které se personální oblastí poskytovatele zabývají. Tak jako je poskytovatel povinen pracovat individuálně s klienty sociálních služeb, je mu zároveň stanovena **zákonná povinnost individuálně a systematicky pracovat se zaměstnanci. Zohledňovat jejich vzdělávací potřeby, rozvíjet jejich profesní znalosti a dovednosti** a v neposlední řadě podle nich sociální službu plánovat.

V rámci vzdělávací nabídky by měl poskytovatel vybírat takové kurzy, které budou směřovat k naplnění individuálních vzdělávacích cílů zaměstnanců. Současně se poskytovateli doporučuje **zaměřit se nejen na akreditované vzdělávací kurzy, ale i na takové kurzy, programy, které budou odpovídat stanoveným kritériím (pro jejich výběr) a bude zaručena jejich kvalita.**